

R-06-90

Upphandlingsutredning Östhammars kommun

Micael Sandberg, EuroFutures AB

September 2006

Svensk Kärnbränslehantering AB

Swedish Nuclear Fuel
and Waste Management Co
Box 5864

SE-102 40 Stockholm Sweden

Tel 08-459 84 00

+46 8 459 84 00

Fax 08-661 57 19

+46 8 661 57 19

ISSN 1402-3091

SKB Rapport R-06-90

Upphandlingsutredning Östhammars kommun

Micael Sandberg, EuroFutures AB

September 2006

Denna rapport har gjorts på uppdrag av SKB. Slutsatser och framförda åsikter i rapporten är författarens egna och behöver nödvändigtvis inte sammanfalla med SKB:s.

En pdf-version av rapporten kan laddas ner från www.skb.se

Sammanfattning

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) undersöker för närvarande möjligheterna att förlägga slutförvaret för använt kärnbränsle vid Forsmark i Östhammars kommun. Omfattande borrhningar och andra undersökningar görs för att utvärdera berggrundens egenskaper och platsens lämplighet i övrigt. Motsvarande undersökningar görs vid Simpevarp i Oskarshamns kommun. Avsikten är att efter en samlad utvärdering välja en av dessa alternativa lokaliseringar för slutförvaret.

Vid sidan om de tekniska och miljömässiga aspekterna studeras även samhällsfrågor kopplade till en eventuell slutförvarsetablering i kommunen. Vilka frågor som är relevanta i detta sammanhang och hur de bör angripas beror till stor del på ur vems perspektiv projektet betraktas. Avsikten är därför att belysa samhällsfrågorna ur såväl SKB:s eget som lokalsamhällets perspektiv. Det utredningsprogram som initierats har av det skälet tagits fram i samarbete med Östhammars kommun.

EuroFutures fick hösten 2005 uppdraget att genomföra en upphandlingsutredning i Östhammars kommun. I uppdraget har ingått att informera de lokala företagen om omfattningen av och karaktären på SKB:s framtida investeringar samt att kartlägga de lokala företagens kapacitet och expansionsförmåga/expansionsvilja inom relevanta verksamhetsområden. Kartläggningen ska ge en uppfattning om hur stor del av investeringarna som kan absorberas av lokala aktörer samt vilka strategiska insatser som kan genomföras för att stimulera lokal medverkan i slutförvarsetableringen. I ett senare skede bildar denna kunskap underlag för en samlad bedömning av de samhällsekonomiska konsekvenserna av en slutförvarsetablering i Östhammars kommun.

Förutom slutförvaret omfattar upphandlingsutredningen även den planerade utbyggnaden av SFR i Forsmark samt en eventuell kapselfabrik. Utredningen har beaktat upphandlingsbehov under etableringsfasen, dvs under uppförandet av anläggningarna. Behov under efterföljande driftperiod har ej beaktats. Vidare har fokus legat på upphandling i första led, men även möjlighet till upphandling i efterföljande led har beaktats då det för flertalet lokala företag är som underleverantörer eller underentreprenörer till större företag de främsta chanserna att medverka i etableringarna finns.

Upphandlingsutredningen har genomförts i flera steg. Ett etableringsscenario för ett slutförvar i Forsmark har tagits fram för att närmare beskriva omfattningen och karaktären på SKB:s framtida investeringar i en lokal kontext. Etableringsscenariot resulterade i en informationsfolder som skickades till de företag och arbetsställen i Östhammars kommun som i vid mening kan betraktas som potentiella leverantörer till en framtida etablering. Foldern syftade dels till att informera företagen om de investeringar som kan komma att förläggas till Östhammars kommun, dels bilda underlag till en enkät som medföljde utskicket. Enkäten syftade i sin tur till att identifiera och kartlägga företag och arbetsställen med förmåga och intresse av att leverera varor och tjänster vid en slutförvarsetablering i Forsmark.

Enkätundersökningen resulterade i 103 inkomna svar, varav 26 var ”blanka”, dvs från företag som angav att de inte ansåg sig berörda av eller ville medverka i undersökningen. Bland de 77 företag som besvarat enkäten har knappt femtio kontaktats för en intervju. Intervjuerna syftade till att få fördjupad information om företagen och den lokala ekonomin och därigenom en bättre grund för att bedöma de lokala aktörernas förmåga att tillgodose framtida upphandlingsbehov samt efterfrågetillskottets påverkan på lokala marknader.

Resultatet av enkätundersökningen och telefonintervjuerna kan sammanfattas i följande punkter:

- De 77 svarande företagen representerar tillsammans 1,5 miljarder i total omsättning samt 1 400 årsarbeten varav 437 i Östhammars kommun.
- Flertalet svarande företag är mycket små – endast 17 företag har fler än 10 anställda. Många av företagen är emellertid expansionsinriktade och visar historiskt goda tillväxttal.
- De flesta av företagen saknar formaliserat kvalitets- och miljöarbete.
- Det saknas svar från åtskilliga företag som till synes har relevant verksamhetsinriktning för projekten. Dessa har ändå beaktats i bedömningarna av potentialen till lokal andel då viss information funnits tillgänglig från Centrala företags- och arbetsställeregistret (CFAR) även avseende deras verksamhet och kapacitet.
- Störst identifierad lokal kapacitet (30 årsarbeten eller mer) återfinns inom områdena byggarbeten, logi och förplägnad, elinstallationer, personbilar samt resor.
- Flera företag har verksamhet inom mer än ett behovsområde.
- Nio företag har inte specificerat närmare inom vilket område de anser sig kunna fylla behov vilket orsakar ett visst, om än begränsat, mörkertal.
- Det finns ett stort intresse för och medvetenhet om slutförvarsprojektet bland intervjuade företag. ”Bra för kommunen” är det allmänna omdömet.
- Få planerar strategiskt inför en eventuell etablering i Forsmark – projektet ligger fortfarande för långt bort i tiden och är ännu inte tillräckligt preciserat avseende faktiska behov av kompetenser/insatser.
- Flertalet företag ser projektet som en möjlighet att expandera lokalt – gäller såväl företag med säte i kommunen som företag med arbetsställe i kommunen.
- Ytterst få ser någon risk för ”överhettning” på den lokala marknaden. Närområdet erbjuder betydande resurser i den mån kommunens egna inte räcker till. Kompetensförsörjningen bedöms inte medföra några problem.
- Intresse finns avseende strategisk samverkan för ökad möjlighet att vinna kommande upphandlingar. Därtill finns även ett betydande intresse för insatser i syfte att stärka den egna kompetensen avseende kvalitets- och miljöarbete.

På basen av etableringsscenariot, enkätundersökningen och efterföljande intervjuer samt registerdata och erfarenheter från tidigare utredningar har potentialen till lokal andel av planerade investeringar skattats. Bedömningarna av potentialen till lokal andel har, med hänsyn till de stora osäkerheterna, gjorts utifrån en ”mjuk skala” enligt följande:

- Mycket liten potential (< 10 procent)
- Liten potential (10–20 procent)
- Betydande potential (20–40 procent)
- Stor potential (40–70 procent)
- Mycket stor potential (>70 procent)

Omkring 1 miljard av de totalt ca 4,5 miljarder som ingår i etableringsscenariot bedöms, utifrån dagens förhållanden, som en realistisk potential för lokal upphandling. Huvuddelen av den bedömda potentialen återfinns värdemässigt inom områdena elinstallationer, markarbeten, byggarbeten, konstruktionsmaterial, VVS-installationer, tunga transporter, diverse processsystem och specialutrustning samt fastighetstjänster. Därtill bedöms en betydande potential finnas i underleveranser och underentreprenader till den eller de aktörer som utför bergarbetena i byggandet av slutförvaret samt utbyggnaden av SFR likväl som till andra större externa entreprenadtagare. Inom flera områden, till exempel logi och förplägnad samt administrativa tjänster, är potentialen för lokal andel mycket stor, men det värdemässiga utbytet förhållandevis begränsat till följd av de jämförelsevis små investeringsbehoven.

Preliminär behovsspecifikation	Mkr	Bedömning av potential till lokal andel
Bergarbeten	1400-1700	Mycket liten
Diverse processystem/specialutrustning	470-580	Liten
Konstruktionsmaterial	400-490	Betydande
Byggarbeten	280-350	Betydande
Elinstallationer	280-350	Stor
VVS-installationer	270-340	Betydande
Detaljprojektering/teknisk konsulting	270-330	Mycket liten
Fordon och maskiner	210-260	Liten
Markarbeten	170-200	Stor
Hissar och traverser	130-160	Liten
Kablage	130-160	Liten
Inredningsvaror	50-70	Stor
Tunga transporter (jord, berg, grus)	50-70	Mycket stor
Fastighetstjänster (bevakning, lokalvård m m)	30-50	Mycket stor
Värmeanläggning	30-40	Liten
Måleriarbeten	20-30	Mycket stor
Resor	20-30	Liten
Förbrukningsvaror inkl elkraft	20-30	Stor
IT-utrustning och support	10-20	Liten
Administrativa tjänster (tryck och layout m m)	10-20	Stor
Logi och förplägnad	10-15	Mycket stor
Personbilar	5-10	Mycket stor
Totalt	ca 4 500	ca 1 000

Realiseringen av den skattade potentialen bedöms dock vara avhängig flera faktorer:

- En ökad samverkan mellan lokala företag för större slagkraft och bättre förmåga att bära ansvar för entreprenader i första led. Samverkan sker förvisso i redan idag mellan företag, men mer formaliserade samarbeten kan vara nödvändigt för att vinna större upphandlingar. Detta gäller framförallt markarbeten, byggarbeten samt el- och VVS-installationer där kapacitet finns i kommunen men är spridd på ganska många små aktörer.
- Förbättrade kvalitets- och miljörutiner i de lokala småföretagen – i dagsläget är det få lokala företag som klarar SKB:s krav på större eller mer betydelsefulla leverantörer.
- Fortsatta informationsträffar samt förtydligade kravspecifikationer från SKB så att de lokala företagen ”vet vad som händer och vad som krävs”.

Störst betydelse har dock själva upphandlingsformerna. Om endast några få riktigt stora entreprenader bjuds ut är de lokala företagens chanser sannolikt mycket mindre än om exempelvis byggnaderna i ovanjordsanläggningen i slutförvaret bjuds ut på flera, mindre entreprenader. SKB har således stora möjligheter att i första led påverka den lokala medverkan i de planerade investeringarna. Däremot är det mer tveksamt om det går att ställa krav på de leverantörer som upphandlas att de i sin tur tar lokala hänsyn i valet av underleverantörer och underentreprenörer.

Innehåll

1	Inledning	9
1.1	Avgränsning och metod	10
2	Etableringsscenario för Forsmark	13
2.1	Det svenska hanteringssystemet för kärnavfall	13
2.2	Slutförvar	14
2.3	Utbyggnad av SFR	15
2.4	Kapselabrik	16
3	Upphandlingsbehov kontra lokalt utbud	17
3.1	Preliminär behovspecifikation	17
3.2	SKB:s krav på leverantörer	18
3.3	Lokalt utbud	19
3.4	Bedömd potential till lokal andel av investeringarna	20
3.4.1	Bergarbeten	21
3.4.2	Diverse processystem och specialutrustning	22
3.4.3	Konstruktionsmaterial	22
3.4.4	Byggarbeten	22
3.4.5	Elinstallationer	23
3.4.6	VVS-installationer	23
3.4.7	Detaljprojektering/teknisk konsulting	23
3.4.8	Fordon och maskiner	23
3.4.9	Markarbeten	24
3.4.10	Hissar och traverser	24
3.4.11	Kablage	24
3.4.12	Inredningsvaror	24
3.4.13	Tunga transporter	24
3.4.14	Fastighetstjänster	25
3.4.15	Värmeanläggning	25
3.4.16	Måleriarbeten	25
3.4.17	Resor	25
3.4.18	Förbrukningsvaror inklusive elkraft	25
3.4.19	IT-utrustning och support	26
3.4.20	Administrativa tjänster	26
3.4.21	Logi och förplägnad	26
3.4.22	Personbilar	26
4	Efterfrågetillskottets effekter för den lokala ekonomin – realisering och optimering av den lokala potentialen	27
Bilaga	Företag som medverkat i undersökningen	31

1 Inledning

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) undersöker för närvarande möjligheterna att förlägga slutförvaret för använt kärnbränsle vid Forsmark i Östhammars kommun. Omfattande borrhningar och andra undersökningar görs för att utvärdera berggrundens egenskaper och platsens lämplighet i övrigt. Motsvarande undersökningar görs vid Simpevarp i Oskarshamns kommun. Avsikten är att efter en samlad utvärdering välja en av dessa alternativa lokaliseringar för slutförvaret.

Vid sidan om de tekniska och miljömässiga aspekterna studeras även samhällsfrågor kopplade till en eventuell slutförvarsetablering i kommunen. Vilka frågor som är relevanta i detta sammanhang och hur de bör angripas beror till stor del på ur vems perspektiv projektet betraktas. Avsikten är därför att belysa samhällsfrågorna ur såväl SKB:s eget som lokalsamhällets perspektiv. Det utredningsprogram som initierats har av det skälet tagits fram i samarbete med Östhammars kommun.

EuroFutures fick hösten 2005 uppdraget att genomföra en upphandlingsutredning i Östhammars kommun. I uppdraget har ingått att informera de lokala företagen om omfattningen av och karaktären på SKB:s framtida investeringar samt att kartlägga de lokala företagens kapacitet och expansionsförmåga/expansionsvilja inom relevanta verksamhetsområden. Kartläggningen ska ge en uppfattning om hur stor del av investeringarna som kan absorberas av lokala aktörer samt vilka strategiska insatser som kan genomföras för att stimulera lokal medverkan i slutförvarsetableringen. I ett senare skede bildar denna kunskap underlag för en samlad bedömning av de samhällsekonomiska konsekvenserna av en slutförvarsetablering i Östhammars kommun. Förutom slutförvaret omfattar kartläggningen även den planerade utbyggnaden av SFR i Forsmark samt en eventuell kapselabrik.

Upphandlingsutredningen har genomförts i flera steg. Ett etableringsscenario för ett slutförvar i Forsmark har tagits fram för att närmare beskriva omfattningen och karaktären på SKB:s framtida investeringar i en lokal kontext. Etableringsscenariot resulterade i en informationsfolder som skickades till de företag och arbetsställen i Östhammars kommun som i vid mening kan betraktas som potentiella leverantörer till en framtida etablering. Foldern syftade dels till att informera företagen om de investeringar som kan komma att förläggas till Östhammars kommun, dels bilda underlag till en enkät som medföljde utskicket. Enkäten syftade i sin tur till att identifiera och kartlägga företag och arbetsställen med förmåga och intresse av att leverera varor och tjänster vid en slutförvarsetablering i Forsmark. Bland dem som besvarat enkäten har sedan ungefär hälften kontaktats för en intervju. Intervjuerna syftade till att få fördjupad information om företagen och den lokala ekonomin. Det ger en bättre grund för att bedöma de lokala aktörernas förmåga att tillgodose framtida upphandlingsbehov samt efterfrågetillskottets påverkan på lokala marknader.

Som avstamp för utredningen anordnades en företagsträff till vilken samtliga företag i kommunen var inbjudna. Träffen hölls i Gimo i september 2005 och lockade omkring 130 deltagare. Vidare har en lokal referensgrupp följt arbetet under dess genomförande och bistått utredningsarbetet med synpunkter på det material som tagits fram och de moment som genomförts. Referensgruppen har bestått av representanter från kommunförvaltningen, ÖNAB och det lokala näringslivet och syftat till att uppnå en lokal förankring av utredningsarbetet samt bidra med fördjupad kunskap om lokala förhållanden. Referensgruppen har därtill tjänat som en länk mellan utredningen och kommunala beslutsfattare.

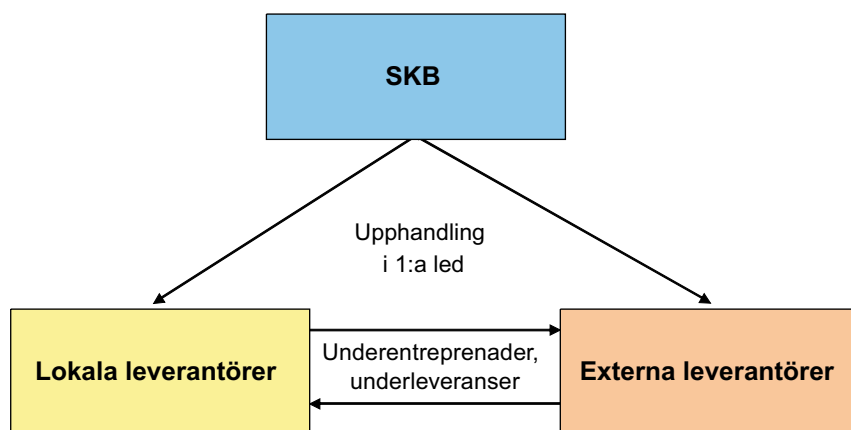
Utredningen har vidare i stor utsträckning nyttjat underlag från slutförvarsprojektet. Det gäller exempelvis studier av nuläge och utvecklingsmöjligheter i Östhammars kommun samt rapporter om utformning av och upphandlingsbehov kring de anläggningar som planeras.

1.1 Avgränsning och metod

Beskrivningarna i etableringsscenariot utgår från SKB:s bedömningar kompletterat med en förfinad uppdelning på berörda branscher baserad på generell erfarenhet från industrietableringar. De upphandlingsbehov som behandlas avser etableringsfasen, dvs under uppförandet av anläggningarna. Därtill kommer även omfattande inköpsbehov att uppstå under driften av anläggningarna samt i anslutning till kapseltillverkningen, men dessa ingår alltså inte i utredningen. Vidare har vi i första hand fokuserat på upphandlingsbehov i första led, dvs SKB:s egna upphandlingar (se figur 1-1). Vi berör dock även upphandling i efterföljande led, som har betydande inverkan på den samlade andelen av de totala investeringarna som kan komma kommunens företag till dels.

Det lokala utbudet inom relevanta områden har som nämnts kartlagts i en företagsenkät samt genom intervjuer med företag som besvarat enkäten. Identifieringen av målgruppen för företagsenkäten har gjorts dels utifrån angiven huvudverksamhet enligt branschkod (SNI-kod), dels utifrån deltagarlistan från den nämnda företagsträffen. Urvalet baserat på verksamhet enligt SNI-kod genomfördes av SCB med utgångspunkt i det centrala företags- och arbetsställeregistret (CFAR), med efterföljande manuell verifiering avseende relevant verksamhetsinriktning. Såväl företag med säte i kommunen som företag med enbart arbetsställe i kommunen har inkluderats. För att minska andelen verksamhetsmässigt begränsade företag angavs ett omsättningskriterium om 500 000 kr i årsomsättning. De branschgrupper som låg till grund för urvalet var vidare som följer:

- Branscherna 20xxx: Tillverkning av trävaror.
- Branscherna 22xxx: Förlagsverksamhet, grafisk produktion.
- Branscherna 26xxx: Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter.
- Branscherna 27xxx: Stål- och metallframställning.
- Branscherna 28xxx: Tillverkning av metallvaror.
- Branscherna 31xxx: Tillverkning av elektriska maskiner och artiklar.
- Branscherna 45xxx: Byggverksamhet.
- Branscherna 50xxx–51xxx: Parti- och agenturhandel samt handel med och service av motorfordon.
- Branscherna 55xxx: Hotell- och restaurangverksamhet.
- Branscherna 60xxx: Landtransporter.
- Branscherna 63xxx: Stødtjänster till transport.
- Branscherna 70xxx, 72xxx samt 74xxx: Företagstjänster.
- Branscherna 71xxx: Uthyrning av fordon och maskiner.
- Branscherna 90xxx: Avloppsrening, avfallshantering, renhållning.

Figur 1-1. Direkt kontra indirekt upphandling.

Definitionen av relevanta branschgrupper har medvetet gjorts bred, för att inte missa företag med potential att ta del av SKB:s investeringar. Därtill granskades det preliminära urvalet av det kommunala näringslivsbolaget, ÖNAB, som kompletterade med ytterligare några namn. Totalt 448 företag verksamma i Östhammars kommun ingick i det slutliga urvalet till företagsenkäten, vilket motsvarar omkring en fjärdedel av företagen i kommunen. Med reservation för enstaka missar som alltid kan förekomma bedöms urvalet inkludera de företag i kommunen som i dagsläget har potential att vara med och konkurrera om de upphandlingsvolymerna investeringarna i slutförvar, utbyggnad av SFR samt en eventuell kapselafabrik för med sig.

Enkäten genomfördes under mars-april 2006 och kunde besvaras antingen postalt eller elektroniskt. Materialet skickades ut tillsammans med ett missiv och en folder som beskrev etableringsscenariot för lokaliseringsalternativet Forsmark. En påminnelse skickades ut i slutet av mars. Den 20 april hade 103 svar inkommit, varav 26 blanka, dvs svar där företaget inte ansåg sig vara berört av slutförvarsprojektet eller inte hade intresse att medverka i utredningen. Nästan alla svar inkom postalt – endast två företag valde att besvara enkäten elektroniskt.

I enkäten kunde företagen ange möjligheter och intresse för leveranser inom något av de behovsområden som beskrivs i etableringsscenariot. Notera att svarsfrekvens inte är en helt relevant fråga i detta sammanhang – enkäten syftade till att identifiera potentiella leverantörer, inte att få svar även från företag utan intresse eller möjlighet att leverera. Information om företagen inhämtades avseende storlek, verksamhetsområde, kvalitets- och miljöarbete, kapacitet, expansionsutrymme och expansionsvilja samt rekryteringsvägar och rekryteringsmöjligheter. Enkäten utformades på så vis att den inte skulle stå i konflikt med företagets behov av sekretess i affärsfrågor samtidigt som den skulle ge tillräckligt med information för en övergripande bedömning av företagets möjligheter att leverera.

I samband med enkäten kunde även intresse att medverka i den fördjupande kartläggningen, dvs intervjuerna, anmälas. Intervjuerna inriktades primärt mot aktörer som på basen av enkätundersökningen kan anses vara de främsta potentiella leverantörerna. Därtill valdes aktörer ut så att god täckning av behovsområdena uppnåddes. Totalt genomfördes knappt 50 intervjuer som gav fördjupad information om företagen beträffande deras kapacitet, framtidsplaner med eller utan slutförvar, strategiska allianser/nätverk, kompetensförsörjning etc. Momentet syftar till att ge ett fördjupat underlag för bedömning av felmarginaler i resultatet av enkätundersökningen samt kompletterande kunskap om den lokala ekonomin och risken för undanträngningseffekter med mera.

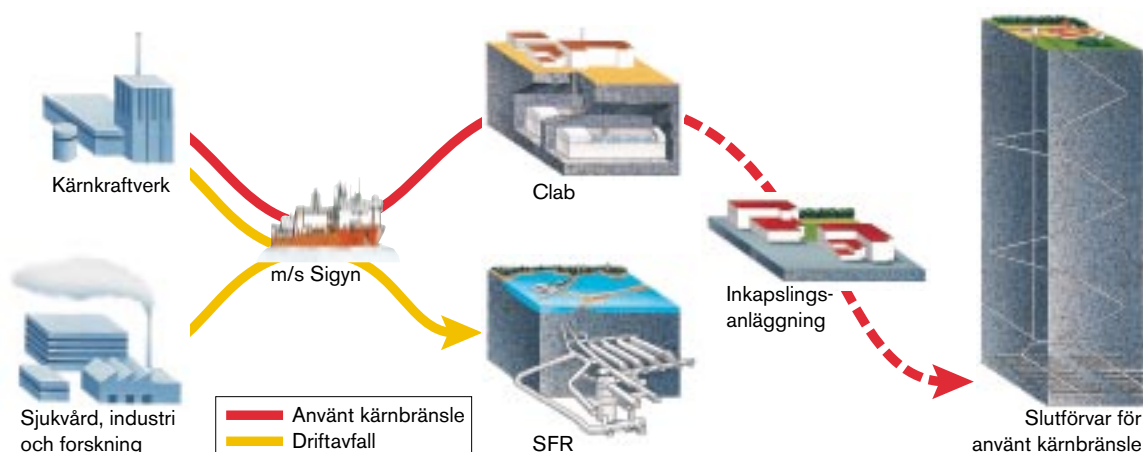
2 Etableringsscenario för Forsmark

2.1 Det svenska hanteringssystemet för kärnavfall

I Sverige finns sedan 1980-talet ett system med anläggningar för att ta hand om landets radioaktiva avfall. Den större volymen av avfallet – låg- och medelaktivt – kan slutförvaras direkt, vilket sker vid SFR (slutförvar för radioaktivt driftavfall) i Forsmark. SFR byggdes i mitten på 1980-talet och har snart varit i drift i 20 år. SFR behöver emellertid byggas ut, ett arbete som planeras att påbörjas omkring år 2015.

Det använda kärnbränslet mellanlagras i ca 30 år vid Clab (centralt mellanlager för använt kärnbränsle) i Oskarshamn, för att den mesta radioaktiviteten ska avklinga och värmeutvecklingen från bränslet minska innan slutförvaring. Efter mellanlagring ska bränslet kapslas in och slutförvaras i den svenska berggrunden. För detta behövs en inkapslingsanläggning där det använda kärnbränslet placeras i kapslar och en slutförvarsanläggning där kapslarna kan deponeras långt nere i berggrunden. Dessa anläggningar kommer enligt plan att uppföras mellan 2011 och 2018, varefter systemet har en driftsperiod om minst 30 år då det använda och mellanlagrade kärnbränslet successivt kapslas in och förs över till slutförvaret. Transporterna mellan anläggningarna i hanteringssystemet för kärnavfall sker sjövägen med ett specialbyggt fartyg. Till och från hamnarna, vid kärnkraftverken och avfallsanläggningarna, används så kallade terminalfordon. Hanteringssystemet illustreras av figur 2-1.

I etableringsscenario för Forsmark ingår såväl slutförvaret som utbyggnaden av SFR. Därutöver redovisas även en monteringsfabrik för kopparkapslar. Detta då monteringsfabrikens lokalisering är en öppen fråga och Östhammars kommun därmed ett möjligt lokaliseringalternativ. Själva inneslutningen av bränsle i kapslarna planeras dock ske vid en inkapslingsanläggning i anslutning till Clab (centralt mellanlager för använt kärnbränsle) i Oskarshamn, dit kopparkapslarna ska levereras från monteringsfabriken. Inkapslingsanläggningen ingår således inte i etableringsscenario för Forsmark.

Figur 2-1. Det svenska hanteringssystemet för kärnavfall.

2.2 Slutförvar

I Forsmark är ett område sydost om Forsmarks kärnkraftverk aktuellt som lokaliseringalternativ för slutförvaret. Största delen av anläggningen kommer att finnas i berget, preliminärt på ca 400 meters djup, i form av de tunnelsystem som utgör själva förvaret för kärnavfallet. Den synliga drifanläggningen på markytan kommer att ta ca 10 hektar i anspråk. Till detta kommer markbehov för bergupplag. Drifanläggningen är tänkt att placeras strax söder om Forsmarks kärnkraftverk (se figur 2-2).

Byggnadsvolymen ovan jord är ca 115 000 kubikmeter, varav drygt 100 000 kubikmeter är industrilokaler och resten kontor och personalutrymmen. Ovanjordsanläggningen är kostnadsberäknad till ca 2 100 miljoner kronor, varav ca 700 miljoner utgörs av projekteringskostnader inklusive förprojektering och lokal projektorganisation, 700 miljoner av byggkostnader, 300 miljoner av installationer (el, VVS, hissar, traverser, processsystem) och resterande 400 miljoner av olika typer av utrustning.

Från ovanjordsanläggningen går en lång nerfartstunnel och flera schakt ner till ett system av driftutrymmen och deponeringstunnlar på preliminärt 400 meters djup. I varje deponeringstunnel finns ett antal lodräta hål där kopparkapslarna med det använda kärnbränslet ska placeras. Tunnelsystemet byggs ut successivt även under anläggningens driftskede. Fullt utbyggd beräknas anläggningen att omfatta ca 5–6 mil tunnlar av olika typ, vilket innebär att uppskattningsvis 1,7 miljoner kubikmeter berg (fast mått) kommer att brytas ur berggrunden i Forsmark. Underjordsanläggningen är kostnadsberäknad till ca 2 500 miljoner kronor, varav ca 440 miljoner utgörs av undersöknings- och projekteringskostnader inklusive förprojektering och lokal projektorganisation, ca 280 miljoner är byggkostnader inklusive ventilations- och dränagesystem, 1 190 miljoner är kostnader för berguttag samt ca 550 miljoner utgörs av processsystem och utrustning.

Figur 2-2. Slutförvarets preliminära placering i lokaliseringalternativet Forsmark.

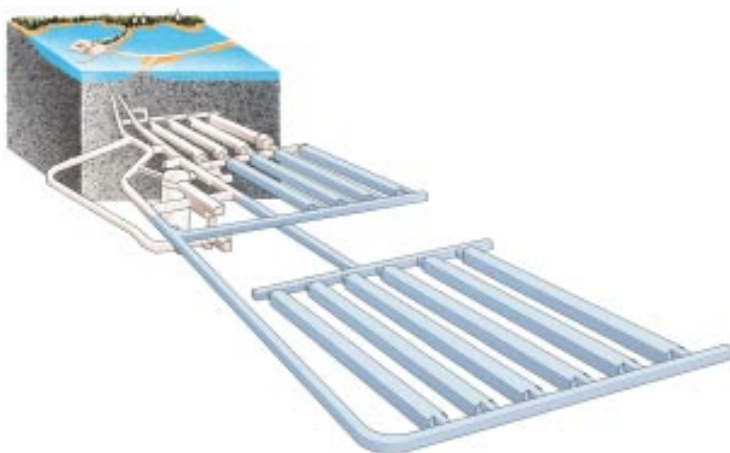

Figur 2-3. Preliminär och översiktlig kostnadsspecifikation för anläggandet av slutförvaret.

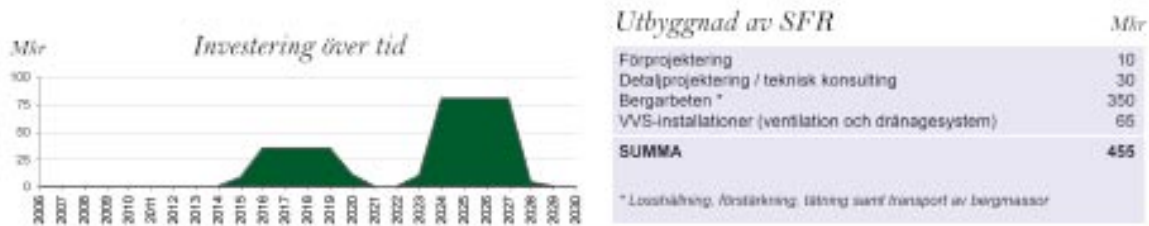
2.3 Utbyggnad av SFR

I Forsmark planeras även en utbyggnad av slutförvaret för radioaktivt driftavfall – SFR. Utbyggnaden omfattar nya tunnlar och bergsalar i anslutning till de befintliga, men däremot inte anläggningar ovan jord (se figur 2-4).

SFR behöver byggas ut för att kunna ta emot allt driftavfall och så småningom rivningsavfall från kärnkraftverken. Utbyggnaden planeras ske i två etapper; den första omkring åren 2015–2020 och den andra omkring åren 2023–2028. I huvudsak handlar det om att bygga ytterligare bergtrum liknande de som finns idag. Etapp 1 omfattar uttag av ca 75 000 kubikmeter berg och Etapp 2 ca 350 000 kubikmeter berg. Utöver nya tunnlar och bergsalar omfattar utbyggnaden även arbeten för ventilation och bergdränage av de nya förvaringsutrymmena.

Figur 2-4. SFR i Forsmark: Befintlig anläggning (vitt område) samt planerad utbyggnad (ljusblått område).

Figur 2-5. Preliminär och översiktlig kostnadsspecifikation för utbyggnaden av SFR.

2.4 Kapselabrik

I kapselabriken monteras de kopparkapslar det använda kärnbränslet skall förvaras i. Komponenter färdigbearbetas, kontrolleras och sätts samman till färdiga tomma kapslar som sedan transporteras till en anläggning där själva inkapslingen utförs. Monteringsfabrikens lokalisering är ännu en öppen fråga – monteringen kan komma att ske antingen i en helt ny anläggning eller i anslutning till en befintlig industri.

En ny fabriksbyggnad bedöms omfatta ca 6 000 kvadratmeter, med lokaler för underhållsverkstad, kontor och kontrollaboratorium. Markbehovet uppskattas till ca 20 000 kvadratmeter. Investeringen i en sådan fabriksbyggnad bedöms uppgå till 100 miljoner kronor och därtill kommer en lika stor summa för utrustning av anläggningen. Totalt uppgår en investering i kapselabrik således till ca 200 miljoner kronor. Under driftsperioden kommer anläggningen därtill att medföra omfattande upphandlingsbehov av bland annat komponenter till kapslarna.

Figur 2-6. Kapselabrik.

Figur 2-7. Preliminär och översiktlig kostnadsspecifikation för en kapselabrik.

3 Upphandlingsbehov kontra lokalt utbud

3.1 Preliminär behovsspecifikation

Av etableringsscenariot framgår att SKB, vid ett förverkligande av anläggningarna, kommer att ha omfattande behov av att upphandla insatsvaror och tjänster inom en mängd områden. De uppgifter som i föregående kapitel presenterades i anslutning till respektive anläggning summeras nedan i ett antal övergripande behovsområden som kan ställas i relation till det lokala utbudet inom motsvarande områden.

Som framgår av tabell 3-1 återfinns de största investeringarna inom behovsområdet bergarbeten, som står för omkring en tredjedel av de totala investeringarna. Även inom områdena diverse processsystem och specialutrustning, konstruktionsmaterial, byggarbeten, projektering/teknisk konsulting, elinstallationer, VVS-installationer med flera är behoven omfattande och uppgår värdemässigt till flera hundra miljoner kronor. Realiseringen av anläggningarna kommer även att medföra behov av olika insatsvaror och kringtjänster såsom personbilar, logi och förplägnad, administrativa tjänster, förbrukningsvaror, etc. Dessa behov står emellertid för en begränsad del av de totala investeringarna, men kan ur ett lokalt perspektiv vara nog så viktiga då de till stor del kan förväntas tillgodose av lokala aktörer (se efterföljande avsnitt).

Det bör påpekas att samtliga angivna värden i behovsspecifikationen är preliminära och behäftade med betydande osäkerheter. Anläggningarna befinner sig i olika stadier av planering men ingen av dem är projekterad i detalj. Först efter att detaljerad planering genomförts – när materialval och andra byggnadstekniska avvägningar är fastställda – finns möjlighet att mer precist ange vad som kommer att upphandlas och under vilka förutsättningar.

Tabell 3-1. Preliminär behovsspecifikation.

Preliminär behovsspecifikation	Mkr
Bergarbeten	1400-1700
Diverse processsystem/specialutrustning	470-580
Konstruktionsmaterial	400-490
Byggarbeten	280-350
Elinstallationer	280-350
VVS-installationer	270-340
Detaljprojektering/teknisk konsulting	270-330
Fordon och maskiner	210-260
Markarbeten	170-200
Hissar och traverser	130-160
Kablage	130-160
Inredningsvaror	50-70
Tunga transporter (jord, berg, grus)	50-70
Fastighetstjänster (bevakning, lokalvård m m)	30-50
Värmeanläggning	30-40
Måleriarbeten	20-30
Resor	20-30
Förbrukningsvaror inkl elkraft	20-30
IT-utrustning och support	10-20
Administrativa tjänster (tryck och layout m m)	10-20
Logi och förplägnad	10-15
Personbilar	5-10

Det bör också påpekas att varje behovsområde i sin tur kan brytas ner på olika underentreprenader och underleveranser med varierande lokal innebörd. De företag som utför entreprenader åt SKB kommer i betydande utsträckning att köpa varor och tjänster från andra företag för att kunna genomföra sina uppdrag. Det kan handla om allt från logi och förplägnad för tillfällig arbetskraft som i samband med exempelvis berg- och byggnadsarbete stationeras i kommunen till olika insatsvaror och tjänster i anslutning till de arbeten som ska utföras. Detta innebär att de lokala företagen kommer att exponeras mot flera chanser att medverka i förverkligandet av slutförvaret, utbyggnaden av SFR samt en eventuell kapselabrik. Om man inte lyckas vinna någon av SKB:s upphandlingar finns möjligheten att istället bli underentreprenör eller underleverantör till de företag som lyckas vinna.

3.2 SKB:s krav på leverantörer

SKB:s minimikrav på leverantörer är att vara registrerad för redovisning och betalning av mervärdesskatt, preliminär F-skatt alternativt FA-skatt och arbetsgivaravgifter samt fri från skulder för svenska skatter och sociala avgifter. Leverantörer delas vidare in i olika kategorier för kvalitet och miljö enligt tabellerna nedan. Generellt gäller att krav ställs på kvalitetsledningssystem enligt ISO 9001 eller likvärdigt samt miljöledningssystem enligt ISO 14001 eller likvärdigt för större leverantörer som faller inom kvalitetsklass 1 och 2 respektive miljöklass A och B.

Det kan även förekomma revision av leverantörens kvalitets- och miljöarbete liksom krav på särskilt framtagna kvalitets- eller miljöplaner för det uppdrag som ska genomföras. Små leverantörer och leverantörer inom kvalitetsklass 3 resp miljöklass C kan klara sig med enklare system, men förutsätts ha dokumenterad kunskap avseende såväl kvalitet som miljö inom sitt område. SKB reviderar för närvarande sina kvalitets- och miljökrav. Här angivna riktlinjer avseende SKB:s krav på leverantörer bör således beaktas med vetskapen om att ett revideringsarbete pågår.

Leverantörsklassning efter kvalitet:

Kategori	Definition
1	Leverantör vars produkt har betydelse för kärnteknisk säkerhet (exempelvis konstruktioner).
2	Leverantör vars produkt har betydelse för SKB:s produktkvalitet, dvs där brist kan få konsekvenser för SKB:s verksamhet, ekonomi eller goodwill (exempelvis byggentreprenader).
3	Leverantör vars produkt inte har direkt betydelse för SKB:s produktkvalitet eller kärnteknisk säkerhet (exempelvis persontransporter).

Leverantörsklassning efter miljö:

Kategori	Definition
A	Leverantör vars produkt kan ha stor inverkan på SKB:s miljöprestanda och/eller goodwill (exempelvis byggentreprenader).
B	Leverantör vars produkt kan ha viss inverkan på SKB:s miljöprestanda och/eller goodwill (exempelvis arbete i fält).
C	Leverantör vars produkt inte har direkt inverkan på SKB:s miljöprestanda eller goodwill (exempelvis utredningsuppdrag).

Figur 3-1. SKB:s nuvarande (juni 2006) leverantörsklassning efter kvalitet och miljö.

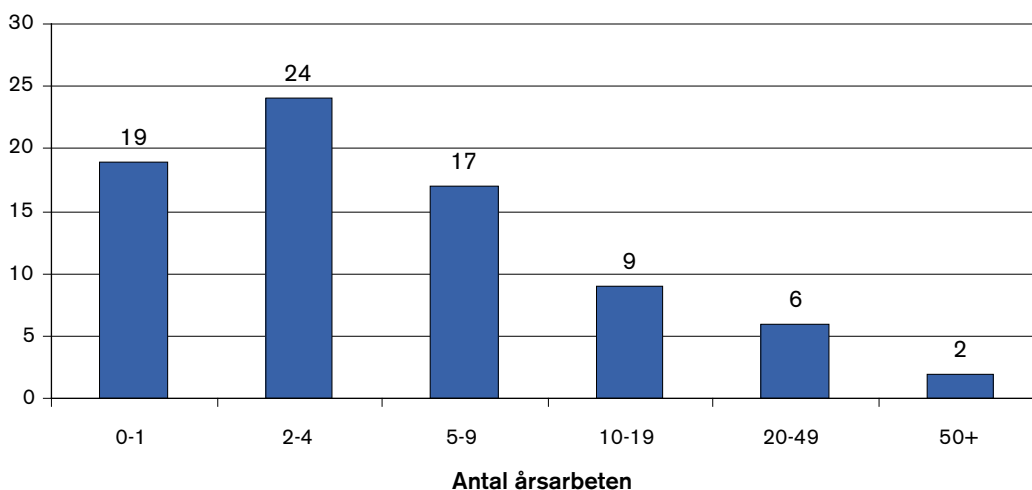
3.3 Lokalt utbud

Den genomförda enkätundersökningen har besvarats av totalt 77 företag som tillsammans omsätter ca en och en halv miljard kronor per år, varav knappt hälften i Östhammars kommun, och sysselsätter drygt 1 400 årsarbeten varav 437 i Östhammars kommun. Dessa företag representerar således en betydande resurser som i varierande grad kan sysselsättas i de planerade investeringarna.

Samtidigt saknas svar från åtskilliga företag som till synes har relevant verksamhetsinriktning för projekten. I bedömningarna av den potentiella lokala andelen av investeringarna har även företag som inte besvarat enkäten, men som på ett uppenbart vis har möjlighet att fylla olika behov, beaktats. Dock får de företag som visat aktivt intresse genom att medverka i undersökningen betraktas som den främsta indikationen på potential till lokal medverkan. Det bör även påpekas att medan den preliminära behovsspecifikationen sammanfattar de totala investeringsbehoven under hela anläggningstiden, anges den lokala kapaciteten i årsvis omsättning och antal årsarbeten.

Figur 3-2 visar de företag som besvarat enkäten, grupperade med avseende på antal anställda. De flesta är små – drygt hälften har färre än fem anställda och endast åtta företag har fler än 20 anställda.

Tabell 3-2 redovisar de resurser som identifierats genom enkätundersökningen per huvudområde. Av de företag som angivit inom vilka behovsområden de har kapacitet dominerar företag inriktade på byggarbeten, logi och förplägnad, elinstallationer, personbilar samt resor. Inom vart och ett av dessa områden finns ett flertal företag som tillsammans representerar mer än 30 befintliga årsarbeten i kommunen, varav en del dock sysselsätts inom andra områden än här angivet huvudområde. Inom flera av de övriga behovsområdena har ganska begränsade lokala resurser, räknat i såväl omsättning som årsarbeten, identifierats genom enkätundersökningen. Flera av företagen har emellertid verksamhet inom mer än ett område, varför sammanställningen i tabell 3-2 inte ger den kompletta bilden per behovsområde. Denna ges istället av genomgången i efterföljande avsnitt (3.3).

Figur 3-2. Antal svarande företag efter storleksklass.

Tabell 3-2. Svarande företag efter huvudområde.

Huvudområde	Antal företag	Omsättning i mkr	Årsarbeten totalt	Årsarbeten i kommunen
Byggarbeten	8	77	66	66
Ospecificerat	9	139	58	58
Logi och förplånad	7	36	46	46
Elinstallationer	3	848	910	32
Personbilar	5	125	60	32
Resor	4	21	32	32
Processsystem/specialutrustning	2	23	24	24
Tunga transporter	4	77	23	22
VVS-installationer	2	73	69	21
Markarbeten	4	14	20	17
Fastighetstjänster	3	11	17	16
Fordon och maskiner	6	26	23	15
Måleriarbeten	1	7	13	13
Administrativa tjänster	7	9	12	12
Konstruktionsmaterial	2	16	12	12
Projektering/teknisk konsulting	6	15	47	10
Inredningsvaror	2	8	4	4
Värmeanläggning	1	9	3	3
Hissar och traverser	1	5	6	2
Summa	77	1539	1445	437

En del av de svarande företagen, totalt 9 stycken, har inte angivit inom vilka områden de anser sig kunna leverera vid en framtida upphandling, vilket medför ett mörkertal i bedömningen av det lokala utbudet. Dessa 9 företag omsätter tillsammans 139 miljoner kronor per år och sysselsätter 58 årsarbeten, samtliga i kommunen, vilket är omkring 15 procent av de resurser som identifierats genom enkätundersökningen. Dessbättre finns uppgifter om verksamhet enligt SNI-kod att tillgå, vilket ger viss vägledning ifråga om dessa företags verksamhetsinriktning. Bedömningarna blir dock avsevärt grövre än vad som är fallet för de företag som mer precist angett omsättning och/eller årsarbeten fördelat på de olika behovsområdena.

Flertalet av företagen som besvarat enkäten anger sig i hög grad vara inriktade på tillväxt och relativt många uppvisar även historiskt goda tillväxttal. Däremot är endast tio företag certifierade gällande kvalitet och/eller miljö i enlighet med ISO-standard eller motsvarande. Huvuddelen av företagen saknar helt eller delvis formaliserade rutiner kring kvalitets- och miljöarbete. Av intervjuerna att döma anser de flesta att certifiering inte är ”mödan värt” – något som inte minst gäller de riktigt små företagen. Östhammars kommun har till följd av detta i viss mån frångått sin tidigare ambition att kräva certifiering eller motsvarande vid upphandlingar – de flesta lokala leverantörer klarar inte att möta sådana krav i dagsläget. I och med att SKB har tämligen höga krav på större leverantörer och entreprenadtagare innebär detta att många lokala företag har ett ganska svagt utgångsläge vid en framtida upphandling, om inte åtgärder vidtas för att öka kompetensen inom detta område.

3.4 Bedömd potential till lokal andel av investeringarna

På basen av svaren i enkätundersökningen, de genomförda intervjuerna samt bakgrundsuppgifter om företagen från centrala företags- och arbetsställeregistret, har vi bedömt potentialen till lokal andel av de planerade investeringarna. Hänsyn har tagits både till möjligheten att upphandlas i första och i efterföljande led. Följande skala har använts:

- Mycket liten potential (< 10 procent)
- Liten potential (10–20 procent)
- Betydande potential (20–40 procent)
- Stor potential (40–70 procent)
- Mycket stor potential (>70 procent)

Resultatet återges i tabell 3-3. En grov skattning är att den högra kolumnen i tabellen motsvarar ca 1 miljard av de totalt ca 4,5 miljarder som ska upphandlas. En dryg femtedel lokal upphandling ses alltså som realistiskt, utgående från potentialen hos de företag som idag finns i kommunen. Huvuddelen av den bedömda potentialen återfinns värdemässigt inom områdena elinstallationer, markarbeten, byggarbeten, konstruktionsmaterial, VVS-installationer, tunga transporter, diverse processsystem och specialutrustning samt fastighetstjänster. Därtill bedöms en betydande potential finnas i underleveranser och underentreprenader till den eller de aktörer som utför bergarbetena i byggandet av slutförvaret samt utbyggnaden av SFR likväl som till andra större externa entreprenadtagare. Inom flera områden, till exempel logi och förplägnad samt administrativa tjänster, är potentialen för lokal upphandling mycket stor, men det värdemässiga utbytet förhållandevis begränsat till följd av de jämförelsevis små investeringsbehoven. I efterföljande avsnitt återfinns bedömningarna för de olika behovsområdena.

3.4.1 Bergarbeten

Det saknas i princip lokal kapacitet och kompetens inom behovsområdet *Bergarbeten*. Det finns ett par fåmansbolag i kommunen som utför bergsprängningsarbeten, men inte av den karaktären som är aktuellt i detta fall. Sannolikt kommer bergarbetena att upphandlas i några få stora entreprenader, där nationella och internationella koncerner är troliga kontraktstagare. Dessa företag kommer emellertid att ha behov av att stationera personal i kommunen, vilket sannolikt skapar en ökad efterfrågan för bland annat företag som erbjuder logi och/eller förplägnad samt inom dagligvaruhandeln i kommunen. Därtill kan entreprenadtagarna förväntas vara i behov av lokala underleverantörer och underentreprenörer inom vissa områden, exempelvis reparationer, saneringstjänster, förbrukningsvaror etc. Den andel de lokala företagen på så vis indirekt kan få av SKB:s investeringar får emellertid bedömas som mycket liten, men kan ändå komma att handla om många miljoner kronor i och med den stora omfattningen på investeringarna inom detta område.

Tabell 3-3. Bedömd potential till lokal andel per behovsområde.

Preliminär behovsspecifikation	Mkr	Bedömning av potential till lokal andel
Bergarbeten	1400-1700	Mycket liten
Diverse processsystem/specialutrustning	470-580	Liten
Konstruktionsmaterial	400-490	Betydande
Byggarbeten	280-350	Betydande
Elinstallationer	280-350	Stor
VVS-installationer	270-340	Betydande
Detaljprojektering/teknisk konsulting	270-330	Mycket liten
Fordon och maskiner	210-260	Liten
Markarbeten	170-200	Stor
Hissar och traverser	130-160	Liten
Kablage	130-160	Liten
Inredningsvaror	50-70	Stor
Tunga transporter (jord, berg, grus)	50-70	Mycket stor
Fastighetstjänster (bevakning, lokalvård m m)	30-50	Mycket stor
Värmeanläggning	30-40	Liten
Måleriarbeten	20-30	Mycket stor
Resor	20-30	Liten
Förbrukningsvaror inkl elkraft	20-30	Stor
IT-utrustning och support	10-20	Liten
Administrativa tjänster (tryck och layout m m)	10-20	Stor
Logi och förplägnad	10-15	Mycket stor
Personbilar	5-10	Mycket stor
Totalt	ca 4 500	ca 1 000

3.4.2 Diverse processystem och specialutrustning

I kommunen finns en handfull företag inriktade på mekanik och/eller hydraulik, som i varierande grad kan komma att fylla behov inom behovsområdet *Diverse processystem och specialutrustning*. I och med att de exakta behoven ännu inte är klargjorda är det dock svårt att närmare bedöma vad som kan utföras lokalt och i vilken omfattning. Av enkätundersökningen att döma är intresset från de mekaniska verkstäderna förhållandevis stort – fyra av företagen, med sammanlagt ca 40 årsarbeten i kommunen, har svarat på enkäten. Åtminstone ett av företagen, med kärnkompetens inom hydraulikområdet, har erfarenhet av och kapacitet att tillverka utrustning som kommer att behövas i slutförvarsprojektet, såsom exempelvis Quintuspressar. Det bör således finnas möjlighet att tillgodose en del av behoven inom detta område genom lokala aktörer, dock sannolikt en liten andel av de totala behoven. Huvuddelen förväntas upphandlas från större nationella och internationella leverantörer, med begränsad potential för lokal upphandling i andra led.

3.4.3 Konstruktionsmaterial

Inköpen av konstruktionsmaterial kommer i stor utsträckning ligga på de olika entreprenadtagarna, särskilt de som kommer att utföra byggarbetena. Även om det finns viss lokal trävaruframställning och några lokala partihandlare av byggnadsvaror (varav de flesta inte besvarat enkäten) kan merparten av materialet förväntas hämtas direkt från övriga landet och utlandet. Så arbetar även lokala byggtreprenörer till stor del i dagsläget, men de lägger (enligt de byggföretag som svarat på enkäten) trots det nära 50 procent av sina inköp på lokala aktörer. Den lokala andelen av inköpen av konstruktionsmaterial är således sannolikt avhängig i vilken grad lokala företag lyckas vinna i första hand byggtreprenader i första led, dvs någon av SKB:s upphandlingar. Det enda konstruktionsmaterial som med stor säkerhet kommer att både tillverkas och säljas av en aktör i kommunen är industribetong. Lokal tillverkning finns redan idag och därtill är det inte ovanligt att man i projekt med omfattande bergbrytning ordnar temporär betongtillverkning i direkt anslutning till byggplatsen eftersom råvara i form av bergmaterial finns tillgängligt. Vår bedömning är att en betydande andel av investeringarna inom behovsområdet *Konstruktionsmaterial* rimligen kan komma lokala företag till del genom återförsäljning av material hämtat från omvärlden, medan andelen lokalt tillverkat byggmaterial sannolikt kommer att vara liten.

3.4.4 Byggarbeten

Byggarbeten är det behovsområde inom vilket flest lokala årsarbeten identifierats genom enkäten. Totalt nio byggföretag har medverkat i undersökningen och representerar tillsammans 33 årsarbeten inom den lokala byggsektorn. Därtill har ett kranföretag besvarat enkäten. De flesta av dem som svarat är mycket små byggföretag – endast ett av företagen har fler än 10 anställda. Bland dem som inte svarat finns två byggföretag med fler än 10 anställda samt närmare tjugo en- eller fåmansbolag. Detta innebär att det finns få lokala aktörer som kan antas ha kapacitet att bära huvudansvaret för entreprenader inom behovsområdet och att endast en av de större aktörerna aktivt visat intresse för projektet i denna undersökning.

Däremot är det mycket sannolikt att de lokala byggföretagen kan engageras som underentreprenörer till externa kontraktstagare såsom de stora nationella byggkoncernerna. Erfarenhetsmässigt är så ofta fallet, men närheten till Stockholm-Uppsala kan i detta fall innebära att externa aktörer i högre grad kan bemanna med egen personal i jämförelse med vad som är fallet på orter vid sidan av landets stora befolkningscentrum. Det är dock troligt att en extern aktör skulle etablera ett under anläggningstiden permanent arbetsställe i anslutning till slutförvaret, vilket innebär att även ett sådant företag i viss mån skulle kunna betraktas som "lokalt". Detta arbetsställe kan dock erfarenhetsmässigt förväntas bemannas till stor del av tillfällig arbetskraft från andra delar av landet. Därmed finns en avgörande skillnad mot de utpräglat lokala företagen som i högre grad kan förväntas sysselsätta människor som också är

fast bosatta i kommunen. Vår bedömning av potentialen till lokal andel utgår från de företag som i dagsläget finns i kommunen som totalt sett har goda möjligheter att konkurrera om en betydande andel av investeringarna inom behovsområdet *Byggarbeten*.

3.4.5 Elinstallationer

Situationen inom behovsområdet *Elinstallationer* liknar i viss mån den inom byggsektorn. Flertalet lokala aktörer är mycket små – ett par företag har över tio anställda, varav ett besvarat enkäten, och därtill finns några fåmansbolag, varav två besvarat enkäten. Totalt har 29 lokala årsarbeten inom elinstallationer identifierats genom enkätundersökningen. Få lokala företag verksamma inom området kan förväntas ha förmåga att bära ansvaret för en entreprenad i första led – de flesta har sina främsta chanser som underentreprenörer i samband med exempelvis dragnings av el i ovanjordsanläggningen. Dock utgör den enda större lokala aktören som besvarat enkäten ett arbetsställe inom en stor nationell koncern med huvudverksamhet inom elinstallationer. Detta företag har betydande kapacitet inom det mesta som rör stark- och svagström likväl som kontroll- och reglersystem samt mätutrustning men även installationer av hissar och traverser med mera. Därmed finns goda möjligheter att upphandla en lokalt förankrad aktör som huvudleverantör inom detta behovsområde, vilket medför att vi bedömer potentialen till lokal andel som stor. Dock är frågan i vilken grad ett lokalt arbetsställe i en stor nationell koncern förmår bära ansvaret för ett så stort projekt och i vilken grad företagets övriga resurser skulle sättas in. Denna fråga diskuteras närmare i kapitel 4.

3.4.6 VVS-installationer

Det lokala utbudet inom VVS-installationer är något svagare än inom elinstallationer – i princip en handfull fåmansbolag, varav två besvarat enkäten, samt ett större arbetsställe till en nationell koncern som arbetar med värme-, kyl- och brandisoleringsentreprenader som också besvarat enkäten. De VVS-företag som svarat sysselsätter sammanlagt ett tjugotal årsarbeten i kommunen. Förmågan att bära ansvar för stora entreprenader får, med undantag för företaget inriktat på isoleringsentreprenader, betraktas som svag. Detta begränsar den lokala potentialen till upphandling i första led, medan möjligheterna till upphandling som underentreprenör i efterföljande led betraktas som likvärdig med den gällande elföretagen. Vår samlade bedömning av potentialen till lokal andel är att den är betydande.

3.4.7 Detaljprojektering/teknisk konsulting

I kommunen finns ett dussintal mindre nischföretag med huvudverksamhet inom teknisk konsulting samt ett antal företag som utför denna typ av arbete i anslutning till annan huvudverksamhet. Sju företag, samtliga små eller mycket små, har i enkäten angett kapacitet inom detta behovsområde. Projekteringen av anläggningarna kommer dock med stor sannolikhet att läggas på större aktörer utanför kommunen. Eventuellt kan något lokalt företag komma att anlitas för vissa specialbehov, men potentialen till lokal andel får inom detta område betraktas som mycket liten.

3.4.8 Fordon och maskiner

Det finns ingen lokal fordonstillverkning i kommunen och inte heller några lokala agenter av betydelse. Däremot finns några företag som har och/eller hyr ut bland annat bygg- och anläggningsmaskiner, varav sex besvarat enkäten. I viss mån kan dessa ha möjlighet att täcka en del av behoven. Den övervägande majoriteten av de fordon och maskiner som behövs kan dock förväntas köpas in från nationella och internationella leverantörer utan koppling till kommunen. Potentialen till lokal andel bedöms således som mycket liten.

3.4.9 Markarbeten

Kommunen har ett tiotal företag verksamma inom markarbeten, varav fem har besvarat enkäten. Dessa fem företag sysselsätter tillsammans omkring 12 lokala årsarbeten inom området. Ett par lokala aktörer har fler än 10 anställda, övriga har inga eller några få anställda. Det finns emellertid ytterligare företag med utrustning och beredskap att utföra markarbeten. Tillsammans har de lokala företagen således goda möjligheter att möta behoven inom området. Dock kan det vara nödvändigt att samordna de lokala resurserna för att skapa tillräcklig kapacitet att bära entreprenadansvar för de markarbeten som skall utföras. Potentialen till lokal andel får betraktas som stor.

3.4.10 Hissar och traverser

Även om ett stort elinstallationsföretag med arbetsställe i kommunen (se även 3.3.5) samt ett mindre kranföretag i enkäten angett att de har kapacitet att leverera hissar och traverser, är den lokala kapaciteten inom detta område mycket begränsad. Det mesta talar för att behoven kommer att täckas av leverantörer utanför kommunen. Vi bedömer därmed potentialen till lokal andel som mycket liten.

3.4.11 Kablage

Någon lokal tillverkning av kablage finns i dagsläget inte och endast ett företag har i enkätundersökningen specifikt angett kapacitet, om än tämligen liten, inom detta område. Däremot har exempelvis de lokala elinstallatörerna förmodligen möjlighet att ta in denna typ av materiel från leverantörer utanför kommunen, och därmed tillgodogöra sig återförsäljarmarginalen. Exakt hur de omfattande volymerna kablage kommer att upphandlas är osäkert, men det är rimligt att anta att en hel del kommer att tas genom entreprenadtagarna inom behovsområdet Elinstallationer. Därmed knyts potentialen inom behovsområdet delvis till huruvida lokala företag lyckas vinna upphandlingar inom elinstallationsområdet. Vi bedömer, mot bakgrund av den förhållandevis goda lokala förekomsten av kompetens och resurser inom elinstallationer, att det bör finnas möjligheter till en liten andel även inom behovsområdet *Kablage*.

3.4.12 Inredningsvaror

Fyra företag har i enkäten angett kapacitet inom behovsområdet *Inredningsvaror*. I kommunen finns dock betydligt fler möbelaffärer, möbel- och inredningssnickare med mera. En stor del av det som behövs i form av kontorsinredning etc går sannolikt att få tag på genom lokala återförsäljare och inredare. Samtidigt kan särskilda krav på inredningens utformning och kvalitet begränsa möjligheten till lokal upphandling. Vår bedömning är emellertid att en stor del av behoven inom detta område bör kunna tillgodoses genom lokala leverantörer.

3.4.13 Tunga transporter

Fyra åkeriföretag, ett med fler än 10 anställda och tre mindre företag, har besvarat enkäten. Tillsammans sysselsätter dessa 30 lokala årsarbeten inom området *Tunga transporter*. Därutöver finns ytterligare tre lite större åkerier samt ett antal mindre i kommunen, men som inte besvarat enkäten. Det lokala utbudet liknar det inom behovsområdet Markarbeten och i viss mån är det samma företag det handlar om. Även inom behovsområdet *Tunga transporter* bör de lokala resurserna kunna täcka en stor del av behoven, men även här kan potentialen antas öka om dessa resurser samordnas så att förmåga finns att bära huvudansvaret för en entreprenad inom området. Potentialen till lokal andel bedöms som mycket stor.

3.4.14 Fastighetstjänster

Fyra företag har i enkäten angivit kapacitet, totalt sexton lokala årsarbeten, inom behovsområdet *Fastighetstjänster*. I kommunen finns emellertid flera större fastighetsförvaltande aktörer samt ett antal småbolag som utför tjänster inom behovsområdet, men som inte besvarat enkäten. ”På pappret” finns god lokal förmåga att tillgodose kommande behov, men intresset är av enkäten att döma begränsat. Samtidigt kan det vara så att det är svårt för företagen att i nuläget se exakt vilka behov de kan fylla inom detta område, men att de vid en upphandling ändå är med och bjuder på exempelvis bevakningstjänster, snöröjning, lokalvård etc. Detta är trots allt utpräglat lokala verksamheter som i mycket stor utsträckning kan förväntas upphandlas av lokala företag. Volymerna är därtill i de flesta fall så pass små att kapaciteten inom lokala företag mer än väl kan förväntas räcka till.

3.4.15 Värmeanläggning

Ett företag har visat specifikt intresse för behovsområdet *Värmeanläggning*, genom att i enkäten ange befintlig kapacitet inom området. Förutom företaget som svarat finns även några mindre företag i kommunen som arbetar med värmesystem, inte minst värmepumpsteknik av olika slag. Det är dock svårt att ge en närmare precisering av förmågan att leverera det system som kommer att användas vid slutförvaret – till det är alltför många parametrar ännu okända. Vi bedömer emellertid att lokala företag – antingen direkt eller indirekt – bör ha potential att involveras i detta arbete om än sannolikt i ganska liten utsträckning.

3.4.16 Måleriarbeten

Två av kommunens tiotal måleriföretag har besvarat enkäten – ett med fler än 10 anställda samt ett något mindre företag – och tillsammans representerar de 11 lokala årsarbeten inom området. Behoven inom detta område är inte mer omfattande än att det lite större måleriföretaget efter viss expansion ensamt skulle klara av att tillgodose en stor del. Beaktat att det därtill finns ytterligare lokal kapacitet inom behovsområdet *Måleriarbeten* kan potentialen till lokal andel av investeringarna bedömas som mycket stor.

3.4.17 Resor

Fyra lokala företag – tre taxiföretag och ett bussbolag med tillsammans 32 årsarbeten i kommunen – har i enkäten angett kapacitet inom behovsområdet *Resor*. Flera av det tiotal reseföretag som finns i kommunen har således inte visat intresse genom att besvara enkäten. SKB:s egna resebehov i samband med investeringarna kan emellertid till stor del förväntas handla om persontransporter till och från samt utanför kommunen (främst flyg och tågtransporter), varför lokala reseföretag sannolikt kommer att exponeras mot en mindre del av upphandlingsbehoven. Vi bedömer av detta skäl potentialen till lokal andel som liten totalt sett, men däremot mycket stor vad gäller resor inom kommunen med närområde.

3.4.18 Förbrukningsvaror inklusive elkraft

I kommunen finns ett ganska stort antal företag som på olika sätt har möjlighet att tillgodose behov inom området *Förbrukningsvaror*. Elkraft, kontorsmateriel, bränsle med mera finns att få tag på genom lokala leverantörer, men i enkäten har endast två företag angett kapacitet inom området. Precis som för fastighetstjänster är det möjligt att företagen inom detta område har svårt att relatera investeringarna till sin egen verksamhet och därmed förhåller sig något ”svalare” till projekten än vad exempelvis lokala byggföretag och åkerier gör. Dock kan en betydande del av inköpen av förbrukningsvaror trots det förväntas göras lokalt, varför den lokala potentialen till andel av investeringarna bedöms som stor.

3.4.19 IT-utrustning och support

Det lokala utbudet av IT-utrustning är förhållandevis svagt, vilket även avspeglats i enkätundersökningen där inget företag angett kapacitet inom området. Inom större företag och organisationer sker upphandling av dylik utrustning ofta centralt genom någon av de dominerande aktörerna på marknaden. Så kan även förväntas ske i detta fall gällande merparten av den hård- och mjukvara som kommer att behövas. I viss mån kan någon lokal nätverksinstallatör eller företag inriktade på specialapplikationer komma ifråga för leveranser och fortlöpande service. Den lokala potentialen bedöms dock som liten.

3.4.20 Administrativa tjänster

Sju relativt små företag har angett kapacitet, totalt 12 lokala årsarbeten, inom behovsområdet, *Administrativa tjänster*. I kommunen finns dock betydligt fler företag inom detta område, men precis som för området Förbrukningsvaror kan det vara svårt för dem att relatera investeringarna till den egna verksamheten. Rimligtvis bör de lokala företagen kunna fylla en stor del av de behov gällande administrativa tjänster som investeringarna för med sig, med undantag för tjänster av mer extraordinär karaktär.

3.4.21 Logi och förplägnad

En stor del av logikapaciteten i kommunen återfinns i enkätsvaren. Totalt har nio företag angett kapacitet inom behovsområdet Logi och förplägnad. Tillsammans representerar dessa företag 50 lokala årsarbeten inom området. Därutöver finns ytterligare några mindre företag som erbjuder logi samt ett ganska stort antal caféer och matserveringar som inte besvarat enkäten. Intresset från logiföretagen är förhållandevis stort även om de direkta investeringarna inom behovsområdet är små i jämförelse med många av de andra behovsområdena. Betydande behov av logi och förplägnad kommer även att finnas hos externa kontraktstagare samt genom de besök slutförvaret kan förväntas generera till kommunen. Dessa behov kan sannolikt till stor del tillgodoses med de logimöjligheter som finns på industriområdet i Forsmark (FKA:s barackförläggning). De ligger emellertid utanför den direkta upphandlingen och har ej beaktats i den preliminära behovsspecifikationen. Av de behov som har beaktats kan en mycket stor del förväntas tillgodoses av lokala aktörer. I bedömningen har hänsyn även tagits till det säsongsinfluerade utbudet, med beläggningstoppar sommartid samt låg beläggning och till viss del stängda verksamheter en stor del av vinterhalvåret.

3.4.22 Personbilar

En stor del av kommunens personbilsförsäljare har svarat på enkäten – totalt fem företag med en omsättning på över 100 miljoner kronor och ca 55 lokala årsarbeten inom området. Intresset för de, enligt den preliminära behovsspecifikationen, ganska små investeringarna i personbilar är anmärkningsvärt stort. De lokala företagen har inom detta område mycket goda möjligheter att täcka samtliga behov.

4 Efterfrågetillskottets effekter för den lokala ekonomin – realisering och optimering av den lokala potentialen

Samtliga företag som intervjuats ser positivt på en eventuell slutförvarsetablering i Östhammars kommun – bra för kommunen är det allmänna omdömet – vilket knappast är förvånande. Istället kan det ses som något överraskande att inte fler besvarat enkäten. Inom flera behovsområden har endast omkring hälften av de företag som kan antas ha kapacitet att leverera de facto valt att medverka i undersökningen. Bidragande orsaker till detta är sannolikt i att många konkurrerar om företagets åsikter och intresse samtidigt som framförallt småföretag har små möjligheter att engagera sig i sådant som inte är akut eller direkt intäktsbringande, samt att slutförvaret ännu upplevs som ett ganska avlägset projekt. En upphandlingsutredning i ett tidigt skede är långtifrån samma sak som en faktisk upphandling!

Av dem som intervjuats har ett mycket litet antal sagt sig planera strategiskt inför en eventuell slutförvarsetablering. Intresse finns i hög grad, men osäkerheten beträffande lokaliseringsort samt de ännu tämligen generellt formulerade behovs- och kravspecifikationerna gör att de flesta avvaktar och ser hur projektet utvecklas. Även om det i de flesta fall saknas en strategisk planering inför en eventuell slutförvarsetablering ser många ändå investeringarna som en bra chans för företaget att växa. Såväl företag med säte i kommunen som de som är representerade genom ett lokalt arbetsställe uppger att de sannolikt skulle nyrekrytera givet att de kan få del av de planerade investeringarna. Nyrekrytering, inhyrning av personal från andra arbetsställen inom företaget eller inhyrning av personal från eller samverkan med andra företag är den turordning och strategi flertalet ser framför sig vid behov av kapacitetsökning.

Så arbetas det till stor del redan idag, men behovet skulle sannolikt öka avsevärt givet en realisering av investeringarna enligt etableringsscenariot. Ingen av de intervjuade tycks se någon större risk för lokal kompetensbrist eller ”överhettning” på den lokala marknaden till följd av det efterfrågetillskott som skulle uppstå. Omgivningens omfattande resurser skulle vid en sådan utveckling träda in och dämpa eventuella prisdrivningseffekter eller fylla behov som de lokala företagen eventuellt inte skulle hinna med. Flera av de intervjuade företagen poängterar även vikten av att fortsättningsvis behandla gamla kunder väl och inte ge sämre service eller pris bara för att ett stort projekt genomförs i kommunen.

Det har även framkommit att det inom flera branscher, framförallt inom byggsektorn samt elinstallationer, finns folk som idag arbetspendlar från kommunen till bland annat Uppsala och Stockholm, men som gärna skulle arbeta ”på hemmaplan” istället. Behoven av nyrekrytering till de lokala företagen skulle i viss utsträckning kunna täckas av denna kategori. I jämförelse med nyrekrytering ”utifrån” innebär detta en lägre inflyttningspotential och därigenom även en lägre påverkan på det kommunala skatteunderlaget.

Vidare finns det anledning att begrunda begreppet ”lokalt företag”. Vi har i denna undersökning inkluderat såväl företag med säte i kommunen som företag vars enda anknytning till kommunen består av ett lokalt arbetsställe. Dock är det så att många av de sistnämnda mycket väl kan ha sin huvudsakliga verksamhet i kommunen trots att företaget är registrerat på annan ort, medan de förstnämnda mycket väl kan ha största delen av sina resurser placerade utanför kommunen även om det är i Östhammars kommun de är registrerade. Bland dem som svarat på enkäten finns flera exempel på detta – inte minst arbetsställen som de facto har en övervägande del av sin verksamhet i Östhammars kommun även om de inte har sitt säte där.

Spelar det då någon roll om det ”lokala företaget” är ett som har sitt säte i kommunen eller ”bara” är ett arbetsställe. Ja, i viss mån kan det göra det. Företag med betydande resurser utanför kommunen kan i större utsträckning förväntas bemanna med personal som tillfälligt ”hyrs in” från andra arbetsställen inom koncernen, medan företag som enbart finns i Östhammars kommun måste nyrekrytera för att öka sin kapacitet och utveckla sin förmåga. För företag som enbart finns i kommunen kan investeringarna därigenom medföra en tydligare utveckling av det lokala näringslivet, medan arbetsställen som tillfälligt sätts upp eller redan finns men expanderar lokalt erfarenhetsmässigt tenderar att skalas ner när projektet är genomfört.

Samtidigt kommer investeringarna enligt etableringsscenariot att genomföras under en tidsrymd som är förhållandevis lång i jämförelse med mera ”normala” industrietableringar. Även en större, nationell byggkoncern som sätter upp ett tillfälligt arbetsställe i kommunen blir då att betrakta som lika ”lokal” som de befintliga arbetsställen inom större koncerner som medverkat i denna undersökning. Personal kommer i båda fallen med stor sannolikhet att tas in från övriga landet och kanske även utlandet, varav en stor del kommer att vara skrivna utanför kommunen och därigenom inte direkt bidra till Östhammars kommuns skatteintäkter. Dock har flera av de befintliga arbetsställena i intervjuerna påtalat att nyrekrytering och lokal tillväxt är en tydlig ambition för dem givet en andel av de planerade investeringarna.

Innebörden av lokal andel av investeringarna är således betydligt mer mångdimensionell än frågan om det befintliga utbudet i kommunen idag kontra de förväntade upphandlingsbehoven. Oavsett om det är ett lokalt företag eller ett lokalt arbetsställe som får del av investeringarna har det positiva effekter på arbetslivet i kommunen. Frågan är dock huruvida den ökade sysselsättningen blir bestående eller temporär samt varifrån arbetskraften tas och var den kommer att bo och vara skriven. Det kan i detta avseende antas att de ”utpräglade lokala företagen”, dvs de som i princip har hela sin kapacitet i kommunen, på ett mer märkbart sätt kan bidra till en bestående utveckling av det lokala närings- och arbetslivet än företag som bara tillfälligt etablerar sig eller expanderar i kommunen. De flesta av de företag som medverkat i undersökningen är sådana ”utpräglade lokala” företag.

Av genomgången i föregående kapitel har potentialen till lokal andel av investeringarna totalt sett bedömts som betydande. Vad krävs då för att frigöra och kanske också öka denna potential? Ja, något större behov av insatser för stärkt kompetensförsörjning finns inte enligt de företag som besvarat enkäten och enligt intervjuerna – den lokala kompetensförsörjningen är till stora delar till belåtenhet. Samtidigt är det möjligt att företagets syn på kompetensförsörjningsfrågan i hög grad utgår från det egna företagets nuvarande situation, medan det inom branschen som helhet säkerligen kan uppstå periodvisa kompetensbrister – i synnerhet i tider av kraftig efterfrågan. Omgivningens resurser är dock så omfattande och arbetspendlingen redan idag så utbredd att kompetensförsörjningen får betraktas som ett mindre problem i detta sammanhang.

Ett betydligt större problem är att de lokala företagen som regel är små och saknar etablerade rutiner kring kvalitet och miljö. Som tidigare nämnts är det få företag som kan förväntas ha förmåga och anses vara kvalificerade att bära ett entreprenadansvar i första led. För flertalet företag inom de stora behovsområdena är det som underleverantörer och underentreprenörer de främsta chanserna finns, men även här kan storleken samt etablerade kvalitets- och miljörutiner vara av betydelse. Det finns således anledning för kommun och näringsliv att verka för en ökad samverkan mellan de lokala företagen samt en ökad kompetens gällande kvalitets- och miljöarbete. Flertalet av de intervjuade företagen ser det som en god idé att samverka för ökad chans till upphandling och många är intresserade av ett gemensamt projekt kring certifiering. Samverkan sker förvisso i redan idag mellan företag, men mer formaliserade samarbeten kan vara nödvändigt för att vinna större upphandlingar. Detta gäller inte minst inom bygg- och markarbeten samt el- och VVS-installationer, där kapacitet finns i kommunen men är spridd på ganska många små aktörer.

Störst betydelse för den lokala andelen av investeringarna får dock själva upphandlingsformerna anses ha. Hur entreprenader utformas och vilka krav som ställs är i hög grad avgörande för de lokala företagens chanser att medverka. Om endast några få riktigt stora entreprenader upphandlas är de lokala företagens chanser mycket mindre än om exempelvis byggnaderna i ovanjordsanläggningen i slutförvaret fördelas på flera, mindre entreprenader. SKB har således stora möjligheter att i första led påverka den lokala medverkan i de planerade investeringarna. Däremot är det mer tveksamt om det går att ställa krav på de leverantörer som upphandlas att de i sin tur tar lokala hänsyn i valet av underleverantörer och underentreprenörer.

Många parametrar är, som framgått av denna rapport, ännu okända, vilket gör bedömningarna av potentialen till lokal andel av investeringarna i hög grad osäkra. Genomgången av de preliminära upphandlingsbehoven kontra det lokala utbudet kan dock bidra till en ökad medvetenhet och därigenom möjlighet att påverka det slutliga utfallet om etableringsscenarioet för Forsmark realiserar. Det är fortfarande flera år kvar till en eventuell byggstart och tid finns för förberedelser. Förberedelser som utan tvekan är nödvändiga för att de lokala företagen skall vara beredda den dag upphandling sker och det slutliga utfallet avgörs.

Företag som medverkat i undersökningen

Företagsnamn		Antal årsanställda:	Varav i kommunen:	Omsättning (mkr)	Branch enligt SNI-klassificering	Område enligt enkät
Admato AB	Företag	2	2	2	Konsultverksamhet avseende företags organisation, information m m	Ospecificerat
Agri Entreprenad Olov Andersson	Företag	1		0,6	Saknas	Markarbeten
Alunda Energispar AB	Företag	9	9	13	Annan teknisk konsultverksamhet	VVS-installationer
Alunda Foto	Företag	1	1	1,3	Press- och övrig fotografverksamhet	Administrativa tjänster
Alundamålarna	Företag	13	13	7	Måleriarbeten	Måleriarbeten, byggarbeten
Anderssons Flytt & Frakt	Företag	4	3	2	Vägtransport av gods	Tunga transporter
Bevakningspoolen i Östhammar AB	Företag	10	10	5	Detaljhandel med reservdelar och tillbehör till motorfordon	Fastighetstjänster
Bygg AB Sven Magnusson	Företag	5	5	4,5	Tillverkning av byggnads- och inredningsnickerier	Byggarbeten, inredningsvaror
Cassman Bil AB	Företag	15	13	70	Handel med personbilar	Personbilar
Celunden Auto Produkter HB	Företag	4	2	2,6	Saknas	Personbilar, fordon och maskiner
Charlotte Sweeney	Arbetsställe	1	1	0,3	Konsultverksamhet avseende företags organisation, information m m	Administrativa tjänster
CN Design AB	Företag	2	2	0,6	Annan formgivning	Projektering/teknisk konsulting
Dejestams Bil & Däck	Företag	2	2	1,6	Detaljhandel med drivmedel	Fordon och maskiner
Delka Produkter AB	Arbetsställe	7	7	6,5	Partihandel med virke, andra byggmaterial och byggmaterial och anitetsgods	Markarbeten (stängsel), elinstallationer
E.Mattsson Kran & Entreprenad	Företag	1	1	1	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Fordon och maskiner
Eastflower International	Företag	0		0,3	Saknas	Ospecificerat
Epokgården Vandrarhem	Företag	1	1	0,2	Saknas	Logi och förplånad
Favören Konsult & Mäkleri AB	Arbetsställe	6	5	5	Fastighetsförmedling	Fastighetstjänster
Fjalar Strandbergs Tryckeri&Design AB	Företag	1	1	0,6	Tryckning av böcker och övriga trycksaker	Administrativa tjänster
Gimo Konferenshotell	Arbetsställe	27	27	23	Drift av konferensanläggning	Logi och förplånad
Grakå Mek AB	Företag	7	7	7	Metallegoarbeten	Ospecificerat
Grufkontoret AB	Företag	4	4	1,5	Telefonserviceverksamhet (callcenter)	Administrativa tjänster
H Larssons Elförsäljning AB	Företag	3	3	8	Saknas	Inredningsvaror, förbrukningsvaror
Hargs Hamn AB	Företag	3	3	25	Övriga stödtjänster till sjöfart	Tunga transporter
Hustomten Larsson	Företag	8	8	0,2	Saknas	Ospecificerat
Hyrcenter AB	Företag	2	2	1,3	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner	Fordon och maskiner
Industrihydraulik AB	Företag	23	23	22,2	Allt inom hydraulik samt mekanisk verkstad	Processystem/specialutrustning
JML Svets & Industriservice AB	Företag	3	3	1,7	Metallegoarbeten	Ospecificerat

JOKAB	Företag	13	13	45	Vägtransport av gods	Tunga transporter, markarbeten
Krea Plan Arkitektkontor	Företag	1	1	0,3	Saknas	Projektering/teknisk konsulting
Kustbild	Företag	1	1	0,5	Fotolaboratorieverksamhet	Administrativa tjänster
L Storm Plåt & Smidesverkstad	Företag	9	9	8	Tillverkning av metallstommar och delar därav	Konstruktionsmaterial
LightCraft Design Group AB	Företag	39	4	8,5	Saknas	Projektering/teknisk konsulting
Lindgrens Bil AB	Företag	14	14	29,4	Handel med personbilar	Personbilar, förbrukningsvaror
Lunkans EI AB	Företag	5	5	4,5	Annan verksamhet i samband med tryckning	Elinstallationer
Magnus Falk RNT	Företag	10	10	6,8	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Byggarbeten, logo och förplågnad
Mapro Systems AB	Företag	2	2	1	Tillverkning av belysningsarmatur	Fordon och maskiner
Marin Decor AB	Företag	1	1	2	Saknas	Projektering/teknisk konsulting
Midroc Electro AB	Arbetsställe	900	22	840	Elinstallationer	Elinstallationer, kablage, processsystem/specialutrustning, hissar och traverser, värmeanläggning
Mikael Eriksson Åkeri AB	Företag	3	3	5	Vägtransport av gods	Tunga transporter
Norrtälje BilCentral	Arbetsställe	25	1	7,6	Handel med personbilar	Personbilar
Qvarnen Företagen	Företag	1	1	0,5	Konsultverksamhet avseende företags organisation, information m m	Administrativa tjänster, fastighetstjänster
R.A:s Garn o Tyger	Företag	1	1		Saknas	Inredningsvaror
R/M Isenta Öst AB	Arbetsställe	60	12	60	Isoleringsarbeten	VVS-installationer
Raggårö Gård	Företag	2	2	1,5	Saknas	Logi och förplågnad
Rest. Rospinglan	Företag	6	6	5	Saknas	Logi och förplågnad
Roslagens Industriteknik AB	Företag	6	6	5,3	Värme- och sanitetsarbete	Byggarbeten, värmeanläggning
Roslagsgården i Snesslinge AB	Företag	2	2	0,5	Hotellverksamhet med restaurangrörelse	Logi och förplågnad
Roslagssvetsaren	Företag	1	1	0,7	Metallegoarbeten	Processsystem/specialutrustning, konstruktionsmaterial
Rådeströms Touring AB	Företag	1	1	0,5	Annan landtransport av passagerare	Ospecificerat
Rävsten Stugby	Företag	2	2	0,8	Saknas	Logi och förplågnad
SAMROC AB	Företag	1	1	1	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Byggarbeten
Skadeservice i Östhammar AB	Företag	25	25	30	Rengöring, sanering, desinfektion	Byggarbeten, markarbeten
Stiftelsen Östhammarshem	Företag	28	28	118	Uthyrning och förvaltning av egna bostäder	Ospecificerat
Sundbergs Busstrafik AB	Företag	2,5	2,5	4,5	Annan landtransport av passagerare	Resor
Svenska Kran AB	Företag	6	2	5,4	Biluthyrning	Hissar och traverser
Taxi Östra Uppland AB	Företag	18	18	12	Taxitrafik	Resor
Timco AB	Företag	1	1	1,3	Saknas	Fastighetstjänster, inredningsvaror
Tommy Nordgrens Byggnadsfirma	Företag	13	13	26	Byggande av hus	Byggarbeten
Umpala Bygg AB	Arbetsställe	1	1	0,8	Byggande av hus	Byggarbeten
Upplands VärmeCenter AB	Företag	3	3	9	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Värmeanläggning, VVS-installationer

Uppsala Byggkonsult	Företag	2	0	2,5	Saknas	Projektering/teknisk konsulting
Wårdshuset Gammel Tammen AB	Företag	6	6	5	Hotellverksamhet med restaurangrörelse	Logi och förplågnad
Ägir Skeppsbyggnad AB	Företag	2	2	0,7	Annan teknisk konsultverksamhet	Projektering/teknisk konsulting
Öregrunds Taxi AB	Företag	8	8	2,3	Taxitrafik	Resor
Östens Bilassistans	Företag	1		0,9	Allmän service och reparation av motorfordon utom motorcyklar	Ospecificerat
Österby Däck & Allservice AB	Företag	3	3	6,9	Allmän service och reparation av motorfordon utom motorcyklar	Fordon och maskiner
Österby Mekaniska AB	Företag	8,5	8,5	8	Diverse övrig metallvarutillverkning	Ospecificerat
Österbybruk Sten&Anläggning AB	Företag	7	7	2,2	Rivning av hus; markarbeten	Markarbeten
Österbybruks Plåt & Smide AB	Arbetsställe	5	5	2,3	Takarbeten av plåt	Byggarbeten, konstruktionsmaterial
Österbybruks Såg AB	Företag	3	3	8	Sågning	Konstruktionsmaterial
Östhammar Bil & Motor AB	Företag	2	2	15,7	Handel med personbilar	Personbilar
Östhammars Elektriska Byrå AB	Företag	5	5	3,5	Elinstallationer	Elinstallationer
Östhammars Gummiverkstad AB	Företag	3	3	4	Däckservice	Administrativa tjänster
Östhammars Schakt	Företag	5	3	4,7	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Markarbeten, kablage
Östhammars Taxi AB	Företag	3	3	1,9	Taxitrafik	Resor
Östlund Entreprenad AB	Arbetsställe	13	5	14	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner	Fordon och maskiner